

ressò mont-roigenc

LA NISSAGA DE LES ORIOLES (I D'ALTRES BRANQUES DEL SEU ENTORN FAMILIAR) (3)

Martí Rom
www.martirom.cat

25-03-2022

LA TERCERA ORIOLA: TERESA FERRANDO PUÑET

A la Teresa Ferrando Puñet (1849-6/9/1918), li direm la “tercera Oriola”. Es va casar amb Hermenegildo Munté Vernet¹. Deuria néixer cap al 1844. Aquest matrimoni va tenir 5 fills: Modesta, Baudília, Josep, Teresa i Concepció Munté Ferrando. Es varen fer una casa de nova construcció al carrer (actual) de Francesc Riba i Mestre núm. 5; encara s’hi pot veure l’any de la construcció: 1886. Tenien una Pobra amb una gran bassa². En una escriptura del 27 de novembre de 1908, dita Pobra la van deixar a la filla petita Concepció Munté Ferrando.

Miquel Pellicer

Modesta Munté Ferrando es va casar amb Miquel Pellicer, de “cal Panyero”. Deuria néixer cap al 1869. Al morir la seva esposa, sense fills, es va casar en segones núpcies amb la seva cunyada, Baudília Munté Ferrando. Van tenir la Mercè i la Teresa Pellicer Munté. Miquel Pellicer tenia un considerable patrimoni, moltes terres amb vinya. També tenia un celler, un gran magatzem amb cups on guardar la verema, al carrer d’Agustí Sardà núm. 37, on ara és “cal Salis”. Segons li va comentar el Vicenç Toda Gassó, de “cal Madró”, a la Teresa Vidal Burata, a la part de dalt hi havia unes habitacions on hi van estar un cert temps les monges de Mont-roig.

La Mercè Pellicer Munté, en el cens electoral de 1934, diu que té 31 anys i que viu a Galan³ núm. 5. Deuria néixer cap al 1903. Es va quedar soltera. En aquell temps, el marquès de Marianao organitzava festes al Parc Samà on hi anaven fills i filles solters de cases benestants de les rodalies per fer-los conèixer i potser emparellar-los. D’aquesta manera la gent rica es casava amb els del seu mateix nivell social. La Mercè hi va anar en diverses ocasions.

¹ Aquest, el trobem en el cens electoral de 1894, diu que té 50 anys i es pagès.

² Pujant des de la carretera nacional a uns 450 m. a l’esquerra. Als darreres hi ha la Pobra de “cal Romàtic”.

³ Aquest carrer era “Galán i García Hernández”, el dos caps de l’aixecament contra la monarquia de la guarnició de Jaca (12 de desembre de 1930). Foren afusellats. Quatre mesos després, amb victòria de les forces republicanes en les eleccions del 12 d’abril, es proclamaria la República (el 14 d’abril). Aquest carrer “Galán i García Hernández” amb l’arribada del franquisme li van canviar el nom per “Caídos por Dios y por la Patria” (comunament “Caídos”). Amb la democràcia se li posà “Francesc Riba i Mestre”.

La seva germana Teresa Pellicer Munté⁴, deuria néixer cap al 1897 i es va casar amb el vallenc Anton Grau Jansà⁵ (deuria néixer cap al 1892). Van anar a viure a Valls. Aquest era ebenista, feia mobles per a moltes cases. Prou gent de Mont-roig li varen comprar mobles. Per exemple, la Rosita Alabart Alsina. El matrimoni d'Anton Grau Jansà i Teresa Pellicer Munté van tenir la Pepita (1920-1980) i l'Antoni Grau Pellicer (1923-1963)⁶.

La Pepita Grau Pellicer es va casar amb Josep Esplugas Llorens (de Reus) i van tenir 4 fills: Mercè, Josep, Pepita i Antoni.

Antoni Grau Pellicer es va casar amb Pilar Costas (de Valls) i van tenir la Pilar, Antoni i Carles.

La quarta filla del matrimoni d'Hermenegildo Munté Vernet i Teresa Ferrando Puñet fou la Teresa "Tereseta" Munté Ferrando⁷ (deuria néixer cap al 1880) es va casar amb el també vallenc Josep Tarencia Bofarull. Van tenir la Maria⁸ (1909) i la Teresa "Teresineta" Tarencia Munté (1912). A l'enviduar, les filles encara eren petites i es va tornar a casar amb Josep Maria Dasca Monné. Aquest també era vidu i tenia dos fills: Procés i Francesc Dasca Oliva. Aquesta família eren pagesos amb molta terra i vinyes.

Procés Dasca Oliva es va casar amb la Maria Tarencia Munté, un fill del segon marit es va casar amb la filla del primer matrimoni de l'esposa del pare. Els descendents de la Maria Tarencia Munté són: Josep Maria i Francesc Dasca Tarencia.

La "Teresineta" Tarencia Munté, es va casar amb Eusebi Vidal Mateu que era fuster. Van tenir dos fills: Maria Teresa i Esteve.

"Sió" Munté Ferrando
Amb els seus fills, Maria i Josep

Darrera: Josep, Maria i Roberto Burata Munté.
Davant: "Sió" Munté Ferrando i J. M. Burata Castellví

La cinquena filla del matrimoni d'Hermenegildo Munté Vernet i Teresa Ferrando Puñet fou la Concepció "Sió" Munté Ferrando (1888-1975). Aquesta, es va casar amb Josep

⁴ En el cens electoral de Valls de 1955 diu que té 58 anys, que viu al carrer Baldric núm. 65 i és carnissera.

⁵ En el Cens electoral de Valls de 1934 diu que té 42 anys, que viu al carrer Baldric núm. 65 i és ebenista.

⁶ En el cens electoral de Valls de 1955 diu que té 32 anys i és comerciant.

⁷ En el cens electoral de Valls de 1955 diu que té 75 anys i viu al carrer Médicos núm. 11.

⁸ En el cens electoral de Valls de 1955 diu que té 47 anys i viu al carrer Médicos núm. 11.

Maria Burata Castellví (1889-1968), de Masriudoms⁹. Era l'hereu de "cal Gendre", una família amb moltes terres. Va anar a Mont-roig a demanar la mà de la Sió, a dalt d'un cavall blanc. Es van casar l'any 1914.

La "Sió" Munté Ferrando va anar a viure a Masriudoms, però sovint venia a Mont-roig. Van tenir la Maria (1915-1995), Josep (1917-2006) i Robert (1920-2015) Burata Munté. Aquest darrer, es va casar amb la Josefina Solé Ferrer de Mont-roig, de cal Llovet, del carrer de la Roca. Durant la Guerra Civil (1936-1939) va estar a la batalla del Ebre, a la Serra de Pàndols. Era de la lleva del biberó¹⁰.

Maria Burata Munté¹¹ (1915-1995) es va casar, el 12 de juliol de 1953, amb Antoni Vidal Marquès¹² (1913-1983), de l'Hospitalet de l'Infant. La cerimònia es va fer a la catedral de Tarragona, on era capellà mossèn Josep Munté Ferrando. Aquest, era germà de la mare de Maria Burata Munté. Aquest matrimoni van tenir la Carme (1955) i la Teresa Vidal Burata (1960). Primer varen viure a L'Hospitalet, però a finals de 1956 es van traslladar a Mont-roig, a la casa que l'àvia d'aquestes últimes, la "Sió" Munté Ferrando, tenia a l'actual carrer d'Agustí Sardà núm. 23.

Em comenta la Teresa Vidal Burata que li van posar el nom per la seva besàvia.

J.M. Burata, Mossèn Josep i Miquel Pellicer

L'Antoni Vidal Marquès tenia un camió, marca Ebro, amb el que es dedicava al transport de mercaderies. També comprava ous a les cases. Tenia un magatzem, a l'actual carrer d'Agustí Sardà núm. 25 (al costat de casa), on els classificaven i els posaven amb cartons i caixes i després els portava a la Cooperativa agrícola de Paterna (València). De tornada duia taronges per aprofitar el viatge. En aquell magatzem també hi venia pinsos HENS.

Em comenta la Teresa Vidal Burata que està treballant en un llibre sobre el seu pare. Li demano que me'n faci cinc cèntims: *"El proper Sant Jordi de 2022, el Centre d'Estudis de l'Hospitalet de l'Infant, té previst treure una publicació sobre l'Antonio Vidal Marqués. Era comerciant, va viure molts anys a Mont-roig, encara que era fill de l'Hospitalet de l'Infant. La seva sogra, la "Sió" Munté Ferrando tenia una casa al*

⁹ En el cens electoral de Vandellós de 1920 diu que té 31 anys i viu a Masriudoms núm. 90. També he trobat en el mateix cens un germà seu dit Arseni, de 35 anys i a qui deuria ser pare d'ambdós Josep Burata Gil (diu que té 62 anys i viu també a Masriudoms núm. 90).

En el cens de 1934, a més del Josep Burata Castellví, tenim el seu germà que viu al carrer de Sant Josep núm. 3. Aquí mateix també hi consta el seu pare Josep Burata Gil i Francisca Castellví Sirisi (de 75 anys), que deu ser l'esposa d'aquest darrer i la mare dels anteriors.

¹⁰ Vegeu text i fotografia al "**Ressò mont-roigenc**" (2n trimestre de 2001), núm. 78, pàg. 36.

¹¹ En el cens electoral de Vandellós de 1955 diu que té 40 anys i viu al carrer de José Antonio núm. 26.

¹² En el cens electoral de Vandellós de 1955 diu que té 43 anys i viu al carrer de José Antonio núm. 26.

També he trobat unes germanes d'aquest: la Carme i Josefa Vidal Marquès; diu que tenen 56 i 54 anys. La primera viu a la plaça del "Pozo" núm. 2 i la segona al carrer "San Pedro" núm. 9 (en el cens de 1934, consta al núm. 11). En aquest mateix cens de 1934 he trobat, vivint al mateix domicili, a Josep Vidal Fandós, de 65 anys (deuria néixer cap al 1869). Aquest deuria ser el pare dels anteriors.

carrer Joaquin Bau núm. 23, coneguda com a “cal Vidal”. Amb aquest monogràfic recorrerem, tot seguint l’Antonio Vidal, els diversos indrets on estigué. Primer a l’Hospitalet i després a França. Fou presoner, cinc anys, a Alemanya durant la Segona Guerra Mundial. Quan va tornar va desenvolupar alguns negocis, primer a l’Hospitalet, a continuació a Mont-roig i després a Miami Platja. Va viure els grans canvis de la plana del Coll de Balaguer”.

**Maria Burata Munté
i Antoni Vidal (1953)**

**Teresa i Carme
(1962)**

**Família Vidal Burata
(1966)**

L’actual carrer d’Agustí Sardà, en aquells anys seixanta i setanta, tenia una certa importància comercial. La informació que hi ha a continuació procedeix bàsicament de la Teresa Vidal Burata més les aportacions del Miquel Anguera i Brú i algunes de meves.

Venint de Reus i direcció Pratdip, pel costat dret:

La botiga de la cantonada, cal Josep Pujol (“Josep de la Esperança”, li deien). Després ha estat “ca la Cèlia”; ara ho porta la neta, la Dolors. Des de 1960 hi posa “Queviures Pujol”.

Seguint a l’altre local, als anys cinquanta, hi havia “La Serradora”. Aquest gran magatzem crec que era del Sindicat (Cooperativa Agrícola). Tractava fustes. Ara hi ha el Jutjat de Pau, el Registre civil i la regidoria d’Acció Social. És el número 4.

En el número 6, a “cal Mendoza”. En el cens electoral de 1955 hi consten Francesc Mendoza Munté de 72 anys (deuria néixer cap al 1883 i era conegut pel Cisco *Carreter*. *Als anys trenta construïa carros, a l’adreça esmentada*) i Francesc Mendoza Aleu de 37 anys (va néixer el 1912), diu que ambdós eren fusters.

En el número 8, hi havia el taller de reparació de cotxes del Teodoro Puñet Roigé¹³. També hi va haver venda de plàstics i materials per a la construcció.

En el número 10 hi havia un taller de reparació de bicicletes i motos del Quimet Font, que feia xamfrà amb el corredor de l’Eloia¹⁴ (ara carrer Reial). Crec que hi havia el

¹³ Aquest es casaria, el 1966, amb M. Dolors Miró Juncosa, filla de Joan Miró. El primer matrimoni d’aquesta, el 1954, seria amb David Fernández Fernández i el va oficiar, com veurem més endavant, mossèn Josep Munté Ferrando.

¹⁴ “El nom del corredor de l’Eloia s’originà perquè hi havia una casa d’aquest nom que s’interposava, fent un queixal, cap al mig del carrer, de manera que només deixava un estret pas de vianants, sense que poguessin passar ni els carros. Aquesta irregularitat va ser corregida cap a la meitat dels anys quaranta...”.

cartell de la marca de motos “Ossa”). Després, el 1971, va obrir l’Oficina de la Caixa de Tarragona. Als xiquets i xiquetes ens van obrir una llibreta infantil.

En el número 14 hi havia “cal Baster”. Era el Baptista Riba Alsina. Feien estris per als animals i venien espadnyes i “*aubarques*” (de goma). Cada dia, al vespre, hi havia trobada d’uns quants homes grans que hi anaven a “fer petar la xerrada”.

En el 18, “cal Valero”. El Valero Larroya Izquierdo hi tenia el taller de serraller, feia tancaments amb ferro, portes i també arranjava les bombes dels pous d’aigua que els pagesos tenien a les finques i també reparava les seves polleganes i estris del camp. El fill, Xavier Larroya Portolés, tenia el taller de serraller a laavinguda de Catalunya; ara està jubilat.

En el 20, “cal Delfí”. El Delfí Gibert Roigé tenia un taller de fusteria. El seu fill, Josep Maria Gibert, fuster, traspassà el 2021. Aquest, va muntar el taller a l’avinguda de Catalunya i ara ho porta el seu fill Guifré. Antigament, la casa d’aquest número 20 se la coneixia com “ca la Margala”¹⁵.

En el 22, “La Primavera”, botiga de roba i merceria de la Montse Cabré Ritort. Comenta la Teresa Vidal: “recordo que tenien una màquina de sargir les mitges, tot una innovació en aquells temps. Ara la botiga la porta la seva filla, la Montseta Florencio Cabré. Segons Ferran Jové antigament era “cal Vilar”¹⁶.

En el 24, “cal Puçot”. Teresina Roigé Pujals era la propietària de la casa; estava casada amb Josep Martí Gonzalvo, conegut com “Pepito el rellotger”. Hi va haver un llogater que tenia un taller, als baixos de la casa, per arranjar bicicletes i motos; era l’esmentat Quimet Font que s’hi havia traslladat des del número 10 del mateix carrer i amb el cartell de la mateixa marca “Ossa”. Es trobava davant de l’actual bar la Bàscula.

“La Bàscula”, era la màquina on pesaven els carros primer i després els camions. Ara és la terrassa del bar la Bàscula. La Central de Telèfons. Encara que l’entrada era pel carrer de la Font, núm. 11. El supermercat VÉGÉ. El regentaven els Mendoza.

En el número 44 hi havia “cal Ferrer”. Era el Miquel Ferré. Arranjava les ferradures dels animals. Estava tocant a la Rasa del Ximet que, a principis dels anys 2000, es va soterrar. Deia l’enginyer responsable de l’obra que era l’actuació més difícil, tècnicament parlant, en què s’havia trobat mai (cables, connexions, poc espai, etc.)

El conjunt de cases conegudes com “la Barceloneta”. “Indret on hi havia l’era del Munter”¹⁷.

“Les Cases barates”. Són onze cases unifamiliars construïdes els anys cinquanta; aleshores quedaven a les afores del poble i hi va haver gent que no hi volia anar a viure.

Ara ho descriurem venint de Reus i direcció Pratedip, pel costat esquerre:

“Estudi Onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp” de Ferran Jové Hortonedà (Ajuntament de Mont-roig del Camp, 1999), pàg. 232.

¹⁵ “Estudi onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp” de Ferran Jové Hortonedà, pàg. 317.

¹⁶ “Estudi onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp” de Ferran Jové Hortonedà, pàg. 354.

¹⁷ “Estudi onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp” de Ferran Jové Hortonedà, pàg. 148.

En el número 1, “cal Savall”. Els fills són la Gloria i el Josep Maria Savall Solé.

En el 5, “cal Canaldas”. En els anys setanta hi havia una sabateria.

En el 7, “ca la Soco”. Era una pastisseria. Anys enrere havien tingut la pastisseria a la plaça de l'Església (actual Mn. Gaietà Ivern), al començament de la costa del Vilà.

En el 21, hi havia la granja de “cal Puçot”. També hi havia un taller de rellotgeria; és una finca molt gran. La propietària era la Teresina Roigé Pujals que, com hem comentat anteriorment, estava casada amb el “Pepito el rellotger”, Josep Martí Gonzalvo. Varen tenir dos fills, la Maria Teresa que actualment es vídua i viu a l'Hospitalet de l'Infant i el Jesús que va morir fa temps.

En el 23, l'oficina de la “Banca Vilella”¹⁸. Estava als baixos de casa la “Sió” Munté Ferrando, l'àvia de la Teresa Vidal Burata. A la façana ara hi posa “Can Vidal”.

En el 25, el comerç d'ous i pinsos d'Antoni Vidal Marqués. El pare de la Teresa Vidal Burata.

En el 27 “cal Parra”. El Joan Parra venia llet. Tenien vaques en un altre lloc. Estava casat amb la Roser Mestre Castellví i tingueren dos fills. Després, quan venien carn, rebé el nom de “ca la Roser”.

En el 29, “cal Benito Nacra”. Era el Benito Rom Josa que es va casar el 1932, amb Carme Aguiló Adell, dita “Carmeta”. Va treballar de comerciant. Comprava i venia patates, palla, alfals, moresc, garrofes... A vegades també feia préstecs de diners. Fill d'aquest matrimoni fou el Benet Rom Aguiló (1932). Aquest es va casar, el 1960, amb la Carmina Clariana Capafons (1934-2015) i van tenir 3 fills: Maria Cristina (1962), Ferran (1963) i Carles Rom Clariana (1967). Benet Rom Aguiló, primer, va seguir l'ofici del seu pare, comerciant, però no li agradava gaire. Posteriorment també va intentar, amb altres socis (un de Cambrils i un altre de Reus), crear a Reus una indústria de massilles i coles; però no va funcionar. L'any 1973 va muntar, aconsellat per la seva esposa Carmina, la “Llibreria Carmina” al mateix indret del carrer d'Agustí Sardà núm.

¹⁸ La Banca Vilella era una entitat reusenca fundada el 1949 que va acabar fusionant-se amb el Banco de Vizcaya el 1968. Durant aquells anys va tenir una rellevància en les activitats agrícoles i industrials de la comarca.

29. La va tenir durant vint-i-quatre anys. Quan es va jubilar se'n va fer càrrec el seu fill Ferran Rom Clariana. Ara du el nom de "Llibreria Rom"¹⁹.

En el número 31 hi havia l'oficina del "Banc de Bilbao". Van obrir als anys setanta i el director era Salvador Toda Mestre. Ara hi ha el bar la Bàscula.

En el 33, la casa de "ca la Mercè Bou". Eren pagesos.

En el 35, la botiga d'alimentació SPAR, de la Teresa Vernet ("cal Pujadas"). El marit, Francesc Pujades Cabré, era paleta. Eren els encarregats de la màquina de la bàscula. Li agradava molt anar al pop, a la Pixerota i Rifà.

En el 37, hi havia el magatzem (antigament era un celler), de mossèn Josep Munté Ferrando. Aquest, era fill de la Teresa Ferrando Puñet, la "tercera Oriola". Ara és "cal Salis".

Em diu la Teresa Vidal Burata que a la plaça de la Font, costat dret del carrer aleshores dit "Joaquin Bau"²⁰ (en temps del franquisme i després carrer d'Agustí Sardà), en arribar al poble, hi havia fins als anys 1980, més o menys, un abeurador per als animals de carro.

Hi afegeixo que, continuant avall, a la cantonada d'Agustí Sardà amb el carrer de la Indústria hi ha la casa de la Mercè Boronat Pujol, de "cal Mallorca". Ara als baixos hi ha la botiga-basar dels "xinos".

Continuant més avall, passada la rasa del Ximet, on ara hi ha el número 51 hi havia, des dels anys seixanta, una granja de gallines que era del meu avi Francesc "Cisquet" Rom Serra. La duia el seu cunyat, Josep Ferratjes Tost, el germà de la seva esposa Dolors. I, una mica més enllà, un pal amb el famós "yugo y las flechas" que posava el franquisme a les entrades de les poblacions. Encara en guardo una fotografia.

Continuem ara amb la descripció de l'arbre genealògic. Les dues darreres filles del matrimoni d'Hermenegildo Munté Vernet i Teresa Ferrando Puñet, Tereseta i Concepció "Sió" Munté Ferrando, van rebre, en el testament que va atorgar la seva

¹⁹ Del text "La nissaga dels Rom (4): els Rom de cal Nacra de Mont-roig", publicat a "Ressò mont-roigenc" el 22-10-2021.

²⁰ Joaquin Bau (1897-1973), nascut a Tortosa, fou un important comerciant d'oli i rellevant polític carlí. Del 1925 al 1929 fou alcalde de Tortosa, durant la Dictadura de Primo de Rivera. També era diputat a Les Corts. Fou amic de Joaquín Calvo Sotelo i seria una de les més significades personalitats franquistes. Com que el districte electoral de Tortosa d'aleshores arribava fins Pradip i Colldejou, aprofitava les seves visites electorals per anar a fer algun míting a Mont-roig, on tenia molta relació amb els carlins del poble. Després de la Guerra Civil un Ban del 9 de gener de 1940, sobre "el cambio de nombres de la vías públicas...", Canvia els fins aleshores carrer del mont-roigenc "Agustí Sardà" per "Joaquin Bau". El 8 de febrer de 1902 l'Ajuntament de Mont-roig havia decidit dedicar-li un carrer com a mostra d'agraïment per haver aconseguir les escoles noves (estaven als baixos de l'actual Casa de Cultura que du el seu nom). No serà fins al 29 de maig de 1980 que es restituirà el nom d'Agustí Sardà al carrer.

mare, el 1912, les finques que eren del pare d'aquesta, Pere Ferrando Alsina, les anomenades les "Basses" i les "Planes". La de "Les Basses"²¹ està situada al costat de la pedrera d'Àrids Mallafré, al principi del camí de Cambrils. Em comenta la Teresa Vidal Burata que la de les Planes encara la tenen en propietat.

Ens queda l'únic fill del matrimoni d'Hermenegildo Munté Vernet i Teresa Ferrando Puñet (hem vist que les altres quatre eren filles: Modesta, Baudilia, Teresa i Concepció).

Josep Munté Ferrando²² deuria néixer cap al 1878. Era l'hereu. Fou capellà als 26 anys, el 1904²³. Era conegut com "mossèn Josep". Era un capellà beneficiat, és a dir, tenia un "benefici eclesiàstic". Aquest, era un bé jurídic concedit per una autoritat eclesiàstica que comportava una renda corresponent a béns immobles, delmes, censals o drets deguts a l'administració de sagraments. No tenia, en principi, assignada una parròquia. Pràcticament no exercia. Malgrat això, mossèn Josep fou durant un temps rector de Vilanova d'Escornalbou. També, un temps, anava a dir missa al Prat (Pratdip). Fou prevere a Alforja. He trobat que el 1905 fou nomenat coadjutor de l'Arbocet²⁴. I el 1914 "regente del beneficio de organista del Carmen de Valls"²⁵.

Escriu Ferran Jové Hortonedà, en el seu llibre "Estudi onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp" (1999): "Era capellà i feia de pagès i ben sovint anava amb la sotana arremangada amb un vencill, amb l'aixada al coll i amb la roba bruta de treballar"²⁶.

Segons comenta la Teresa Vidal Burata, era germà de la seva àvia ("Sió" Munté Ferrando) "quan era jove, abans de ser capellà, li agradava anar a nadar a la Platja de la Pixerotà". Afegeix que també va fer molts casaments; com que coneixia moltes famílies arranjava molts matrimonis. Això ho feien sovint molts capellans d'aquells temps.

Maria Burata Munté, Mossèn Josep...

De jove anava en bicicleta, més tard tenia un Biscuter amb xofer. Segons explicava la Rosita Alabart Alsina, se'l va comprar l'any del fred, el 1956. Hem comentat, anteriorment, que duia a aquesta a Vilanova d'Escornalbou. En aquell reduït vehicle hi anaven el xofer, mossèn Josep i la Rosita Alabart Alsina al darrere, mig dreta.

Era un capellà a l'antiga. A les confessions pràcticament ell ho deia tot, sols calia anar seguint les seves preguntes ("has pecat contra els teus pares...") i anant dient a tot que si.

²¹ Partida del terme prop del barranc del Ratolí.

²² En el cens electoral de Mont-roig de 1955 diu que té 77 anys, viu al carrer "Caídos..." núm. 5 i és capellà.

²³ Ho cita el diari "La Cruz. Diario católico" del 23 de setembre de 1904.

²⁴ Diari "La Cruz. Diario católico" del 28 de novembre de 1908.

²⁵ Diari "La Cruz. Diario católico" del 5 d'agost de 1914.

²⁶ Pàg. 300.

Això el feia molt preuat per la gent de Mont-roig. No passava així amb l'altre capellà mossèn Jordi. Una cosa semblant passava a Vilanova d'Escornalbou. Quan va arribar un nou rector aquest deia: “la gent no sap confessar-se”; estaven acostumats a mossèn Josep. Segons explica la Rosita Alabart Alsina, una vegada va anar a confessar-se una persona que feia poc que havia arribat al poble i que sols parlava en castellà. Aquest explicava a algun amic que li havia agradat molt aquell capellà. Per la seva banda, mossèn Josep havia dit a algú altre que no l'havia entès de res; en prou feines entenia el castellà.

La seva neboda Mercè Pellicer Munté (filla de Miquel Pellicer i Baudilia Munté Ferrando) va viure sempre amb mossèn Josep, a l'actual carrer de Francesc Riba i Mestre núm. 5. Aquesta casa era coneguda com a “ca mossèn Josep”.

Hi ha una crònica, “Colocación de una campana en la Iglesia de Arboret”, del “Diario de Reus” de l’11 de juny de 1930²⁷, on hi trobem mossèn Josep. “*El día 11 de mayo tuvo lugar en el vecino pueblo de Arboret la colocación de una magnífica campana en la torre de la Iglesia parroquial... A primeras horas de la tarde un gentío se había congregado en la Plaza, frente a la iglesia, integrado por los vecinos de Montroig y Vilanova... Hecho el silencio, se procedió a la bendición de la campana por el reverendo Cura Párroco don José Munté, que con palabra fácil y elocuente se extendió en consideraciones alusivas al acto que se estaba celebrando... Hubo con este motivo un lúcido baile de coques, amenizando los diferentes actos la banda de música de esta, dirigida por don Antonio Prous*²⁸...”.

Mossèn Josep, a la seva Pobla, hi feia escola per als xiquets. Els estius els convidava a coca amb xocolata. Rosa Virgili Granell²⁹ em comentava “*Les primeres lletres les vaig*

²⁷ Reproduïda en el text del Miquel Anguera Brú al web de “**Ressò mont-roigenc**” (26-5-2021).

²⁸ Escrivia Miquel Anguera Brú: “L’Anton Prous de qui el “Diario de Reus” escriu, i que dirigí la banda de música a l’Arbocet és l’Anton Prous i Benaiges, també “Escuro”, espartenyer i que treballà com a cobrador i revisor de la nova Cooperativa d’Electricitat de Mont-roig, als anys trenta i pare de l’Anton Prous i Espasa, que igualment fou un gran músic, trompetista, violinista i compositor...”.

²⁹ Rosa Virgili Granell (Mont-roig, 1920 - Castellar del Vallès, 2018) vivia amb els seus pares que eren arrendataris del mas Boter, prop del mas d’en Romeu, a Les Pobles. A inicis de 1938, en plena Guerra Civil, coneix Josep Valero Ruiz, un sergent del Cos de Transport de l’exercit republicà, que era del PSUC i que s’allotjava al Mas Miró. Abans de la retirada es casen i marxen junts a França. El 12 de març de 1940 va néixer el seu fill, Josep Valero Virgili, a la Maternitat d’Elna. Fou el nen número 24. Vegeu el text “Rosa Virgili Granell: de Mont-roig a la maternitat d’Elna (i la Guerra Civil a les Pobles, al mas

aprendre al xalet que mossèn Josep tenia a les Pobles. Baixava amb un ruc des del poble...”³⁰.

“Segons em comentava Mercè Calaf Domingo, filla dels masovers del mas Miró del 1927 al 1955, cap als anys trenta, mossèn Josep feia missa dominical a la capella del mas. Si hi havia molta gent, es treia l’altar a la porta de la capella perquè la gent podés estar congregada a fora. El mossèn venia al mas amb bicicleta des de la seva Pobra. En unes memòries inèdites del meu pare, Josep Martí Tost (de cal Panadero), que de xiquet passava els estius en una Pobra que tenien més avall de la Caseta del rellotge, explica que Els diumenges anàvem a missa al mas Miró, la feia mossèn Josep. Estava tan ple que alguns s’havien de quedar a fora...”³¹. A partir del 1952 (i fins al 1968) la missa dominical per als estiuejants de Les Pobles es faria al mas d’en Romeu, a “La casa de la palmera” de Joan Miró.

La Mercè Calaf Domingo també em deia que al començar la Guerra Civil (1936-1939) mossèn Josep “*va venir al mas per refugiar-se i que el seu germà Ramón (Calaf Domingo), que tenia uns divuit anys, que havia fet d’escolanet en aquelles misses, se’l va endur a un altre mas de la partida de Les Pobles, a cal Ventura de l’Hort, més enllà del mas d’en Romeu...*”³². Sembla que posteriorment va anar a amagar-se a Valls, a casa de la seva germana Teresa Munté Ferrando.

En el meu llibre “Joan Miró i Mont-roig: el xiscler de l’oreneta (1930-1983)” hi ha un seguit de citacions a mossèn Josep. Va tenir una forta relació amb Joan Miró. La seva Pobra estava molt a prop del mas Miró. Fou una mena d’administrador d’aquesta finca.

Miró havia decidit, a inicis de 1943, de començar les obres del taller de Mont-roig. Des de Barcelona, el 2 de març, escriu una carta a la seva germana Dolors Miró Ferrà i el seu marit Lluís G. Ylla: “*He rebut un carta de mossèn Josep, molt pessimista referent*

Miró” del llibre “Mont-roig: esberles d’un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 393.

³⁰ Text “Rosa Virgili Granell: de Mont-roig a la maternitat d’Elna (i la Guerra Civil a les Pobles, al mas Miró)” del llibre “Mont-roig: esberles d’un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 396.

³¹ “Joan Miró i Mont-roig: el xiscler de l’oreneta (1930-1983)” de Martí Rom (Arola Editors, 2012), pàg. 85.

³² “Joan Miró i Mont-roig: el xiscler de l’oreneta (1930-1983)” de Martí Rom (Arola Editors, 2012), pàg. 97.

als preus dels fruits que van baixant d'una manera alarmant; jo aquí també tenia ja aquestes notícies. Devant d'això, i que el final de la guerra (Segona Guerra Mundial) no s'entreu m'ha agafat pànic i crec seria una imprudència emprendre les obres del taller, que són costoses... Voldrieu doncs escriure per a anul·lar les demandes de material... Escriviu uns mots al Frascuolo indicant-li lo que cal fer amb els materials...”³³. Aquest Frascuolo era el constructor i paleta de Mont-roig Anton Martí Pagès. Uns mesos més tard, en una altra carta a Dolors Miró Ferrà i Lluís G. Ylla (Mont-roig, juliol-agost de 1943) sembla que Miró, finalment, decideix iniciar la construcció del taller: “He vist mossèn Josep i li he encarregat que es cuidés d’encomanar els totxos...”³⁴.

Mossèn Josep va casar, el 12 d’octubre de 1954, a la filla de Joan Miró, Maria Dolors Miró Juncosa amb el seu primer marit David Fernández Fernández. Em comenta la Teresa Vidal Burata que “aquell dia li va sobtar molt que les dones i noies convidades a l’enllaç miraven constantment els clatells de les altres per poder veure la marca dels vestits o jerseis que duien”.

Quan va fer cinquanta anys de capellà (29 de setembre de 1954), Joan Miró li va regalar un quadre, dedicant-li amb una anotació a la part posterior: “a mossèn Josep de Joan Miró”.

Em diu la Teresa Vidal Burata que eren uns dibuixos que explicaven com li va venir la vocació de capellà. Quan va morir la seva neboda, Mercè Pellicer Munté (recordem que era soltera), aquell quadre va fer cap a Valls.

Em comenta la Teresa Vidal Burata que Miró havia anat a Masriudoms, a “cal Gendre”, a casa de la Concepció “Sió” Munté Ferrando (era germana de mossèn Josep), casada amb Josep Maria Burata Castellví.

Pobla de Mossèn Josep

Ferran Jové Hortonedà, en el seu llibre escriu: “comenten que mossèn Josep anava a dir Missa als Tegells³⁵, en temps del Sivatte...”³⁶. Maurici Sivatte³⁷ era el propietari dels Tegells i un rellevant cap carlí dels anys trenta. Tenia molts contactes amb els carlins de Mont-roig. Fou un dels que va preparar el cop d’estat del 18 de juliol a Catalunya. Mauricio de Sivatte feia temps que tenia contactes amb membres de la Unió Militar Española (U.M.E.). “Era l’amo dels Tegells i alguns dels nostres informadors s’hi refereixen sovint i asseguren que era molt conegut en els ambients carlins de la vila.

³³ “Joan Miró i Mont-roig: el xiscler de l’oreneta (1930-1983)” de Martí Rom (Arola Editors, 2012), pàg. 134.

³⁴ “Joan Miró i Mont-roig: el xiscler de l’oreneta (1930-1983)” de Martí Rom (Arola Editors, 2012), pàg. 135.

³⁵ Al terme de Cambrils. És una partida on sempre hi ha hagut moltes terres de mont-roigencs.

³⁶ “Estudi onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp” (1999), pàg. 348.

³⁷ Gran Enciclopèdia Catalana: “Maurici Sivatte i de Bobadilla. Polític i advocat. Portà el títol de marquès de Valbona. Sots-cap carlí de Barcelona durant la Segona República, en acabar la guerra civil de 1936-39 esdevingué cap regional carlí a Catalunya i més tard vocal de la Junta Nacional Carlina...”.

Conten que tenia en molt mala consideració els falangistes i que solia afirmar: *Jo sóc de dretes, carlí; però primer donaria un got d'aigua a un afiliat a la CNT que a un falangista*³⁸.

El 1953, quan varen robar la imatge de la Mare de Déu de la Roca de l'ermita³⁹, mossèn Josep va pagar una nova imatge que va fer un artista de Valls, Josep Busquets Òdena (1914-1998)⁴⁰. Amb aquest regal va voler celebrar les seves noces d'or de sacerdoci (29 de setembre de 1954).

Era una Mare de Déu vestida. La gent del poble deien que era “la Mare de Déu de cal Panyero”. Això li va dur molts problemes. La majoria del poble no la va acceptar. El mateix alcalde Josep Savall Gassó, conegut com “Pepet Mio”⁴¹, es va posar en contra. Tampoc la volia el rector de Mont-roig, mossèn Jaume Torres Balcells. La nova imatge havia de ser pagada per tot el poble. També hi havia la polèmica de si la Mare de Déu havia d'anar vestida. *“La gent que sempre havia vist les imatges vestides es va dividir de seguida a favor o en contra. Una comissió encapçalada per les primeres autoritats va visitar el Sr. Cardenal de Arriba y Castro per fer constar que estaven en contra de treure el vestit de la imatge i també d'acceptar la que oferia Mn. Josep Munté... El 7 de maig de 1954 va arribar a la parròquia, en forma de decret, la decisió salomònica del Sr. Cardenal: ... decretem que l'actual imatge continuï sense vestir i en quant a la qüestió de la nova imatge es donarà la solució quan sigui oportú... El 23 de maig a l'emissora Parroquial va ser llegida un a nota de Mn. Munté, que deia, entre altres coses: la intenció de regalar una nova imatge era tot tenint present que l'actual no és l'antiga, que el Santuari té segles d'existència i el motiu principal de la meva ofrena era dotar d'una talla adequada el santuari. Sento com mai en el meu cor l'amor a la Mare de Déu i a l'Església i mai he volgut crear ressentiments”⁴².*

Poble de Mossèn Josep

A l'anomenada Poble de Mossèn Josep, durant els anys seixanta, als estius, hi anaven alguns jesuïtes de Sarrià (Barcelona). Un d'ells era el Pare Manuel Sanz Burata, nebot de Josep Maria Burata Castellví, marit de la “Sió” Munté Ferrando, i aquesta germana

³⁸ “Estudi onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp” (1999), pàg. 464.

³⁹ Aquesta imatge era del 1939. Substituïa l'anterior a la Guerra Civil que fou cremada el 26 de juliol de 1936.

⁴⁰ Va estudiar amb Ignasi Mallol, Joan Rebull i Enric Cristòfor Ricart. Ha deixar obres rellevants a Valls: el retaule de l'altar major de l'església de Sant Joan (1954) i el monument al grup casteller dels Xiquets de Valls (1969).

⁴¹ Aquest era germà d'aquell alcalde de les primeries del franquisme, Santiago Savall Gassó, que hem vist anteriorment.

⁴² Vegeu el text “Rectorologi de Mont-roig des de 1681 (VII)” de Baptista Nogués Grifoll a “**Ressò mont-rogenic**” (2n trimestre de 1996), núm. 58, pàg. 12.

de mossèn Josep. Aquest jesuïta va arribar a ser sots-director de l'Institut Químic de Sarrià⁴³.

La mare del Pare Manuel Sanz Burata era Eugènia Burata Castellví⁴⁴ (deuria néixer cap al 1887), filla de “cal Gendre” de Masriudoms. Aquesta, es va casar, el 5 de gener de 1909, amb el Doctor Emili Sanz Pertegás. Vivien a Tortosa.

Més tard els jesuïtes varen comprar una gran finca que està a tocar del barranc de Rifà, cap al final de la urbanització “Rustical Balneari”.

Mossèn Josep Munté Ferrando va morir als 82 anys, amb 57 de sacerdoci, el 7 de setembre de 1960.

⁴³ Havia nascut el 1911 a Tortosa fill del metge Emilio Sanz Pertegás (té un carrer a Tortosa). Fou doctor en ciències químiques i fundador del Patronat de l'Institut Químic de Sarrià. Va morir el 1995, amb 84 anys. El seu germà Lluís Sanz Burata també fou sacerdot (i periodista).

⁴⁴ En el cens electoral de Tortosa de 1934 diu que té 47 anys.